

Behag at læse Omslagets indvendige Sider!

Hvorledes er de to Slægtsnavne Asmussen & Worsaae kommen sammen?

Meddelt af **Jacob Asmussen**, Vibo.
Sognepræst til Hirtsholmene.

Siden Vejle Amts historiske Samfund er bleven stiftet, er der ofte bleven rettet Forespørgsler til mig om Navneforbindelserne Asmussen Worsaae og Worsaae Asmussen, blandt andet af nu afdøde Adjunkt Søren Hansen, der sikkert, om han havde levet, vilde have skrevet om Forbindelsen af de to Navne Asmussen og Worsaae.

Da dette nu paa Grund af hans altfor tidlige Død ikke kan ske, og da det antages, at de Oplysninger, jeg sidder inde med, er af Interesse for Aarbøgernes Læsere, navnlig med Henblik paa Arkæologen, Kammerherre Jens Jacob Asmussen Worsaae, der fødtes i den saakaldte Linnemannske Gaard i Vejle den 14. Marts 1821, hvor hans Fader, Justitsraad Jens Worsaae var Amtsforvalter fra 1813—1840, skal jeg her meddele, hvad jeg selv har bragt i Erfaring, dels gennem Undersøgelser i Arkiverne og hos Slægten, dels gennem Overleveringen, der bl. a. har givet sig følgende Udtryk:

•Pantserskibet •Odin*,
Smaalandsfarvandet 4.-9.-02.

Kære Jacob!¹⁾

Vil og kan du gøre mig en Tjeneste. Kaptejnen her om Bord hedder Konow²⁾ og er gift med en Frøken Worsaae, Datter af Jens Jacob Asmussen Worsaae.

Hvorledes er de to Slægtsnavne kommen sammen?

Kaptajn Konow kan en Historie om, at en Pastor Asmussen (hører han til vor³⁾ Familie?) adopterede en Dreng, som enten var strandet paa Vestkysten eller var Søn af en strandet Sømand og en Degnedatter (illegitim). Strandingen skal have fundet Sted i Nærheden af Voersaa, formentlig en Aa paa Vestkysten.

Kaptajn Konow mener, at Historien er tvivlsom og meget vanskelig at faa Klaring paa, saa du gør mig og ham en stor Tjeneste, dersom du kan oplyse noget.

Hils din Moder⁴⁾ og Aage⁵⁾ og tag selv de venligste Hilsener fra din hengivne Fætter.

Hugo J. W. Asmussen⁶⁾.

De Oplysninger, jeg for elleve Aar siden kunde præstere i mit Svar paa dette Brev, var paa det nærmeste en Variant af daværende Kaptajn Konows Historie, som var bleven mig meddelt dels af min Fader⁷⁾,

¹⁾ Severin Jacob Asmussen, Ejer af Vibo ved Vejle, Sognepræst til Hirtsholmene. jfr. Vejle Amts Aarbøger, II Halvbind 1905, Pag. 190, Noten. — ²⁾ Henri Konow, K. 2, D. M. p. p., født 7. Febr. 1862. Kommandør i den kongelige danske Marine siden ²⁰/₆ 1910. — ³⁾ Brevskriveren og Modtageren er Sæskendebørn. Brevskriveren er Søn af Ida Louise Asmussen, født ¹⁹/₁ 1846 og gift ¹¹/₁₁ 1869 paa Hastrup. — ⁴⁾ Marie Caroline Juliane, f. Smith, jfr. Vejle Amts Aarb., II Hæfte 1905, Pag. 173, Noten. — ⁵⁾ Aage Emil Smith Asmussen. Assessor i den kongelige Landsverret i Viborg siden ²⁰/₃ 1908. — ⁶⁾ Hugo Johan William Asmussen. Kaptajn i den kongelige danske Marine siden 1. September 1912. — ⁷⁾ Peder Christian Raee Asmussen, født paa Lavlund v. Herning den 19. September 1833. Købmand i Vejle fra 18. Juni 1857, gift i Hover Kirke ved Vejle den 1. Februar 1860 med Caroline Juliane Marie, f. Smith.

dels af min Faster, Fru Laura Nissen, og som lød saaledes:

»Albækpræsten¹⁾ var i lang Tid Ungkarl, og da Bedstefader²⁾ havde 15 Børn og Albækpræsten følte sig eensom, vilde han antage sig Bedstefaders ældste Datter Petriche Marie Christine, der senere blev gift med Købmand Florian i Aarhus.

Men just som Underhandlingerne herom var ved at gaa i Orden, blev der et Sted i Pastoratet funden en lille Dreng, enten et Zigeunerbarn eller en Syd-lænding, der var dreven i Land fra et strandet Skib. Albækpræsten tog sig af Barnet, som om det var hans eget³⁾, kaldte det Jens efter sig selv og Worsaae efter Stedet, hvor det var fundet, og lod det studere paa sin Bekostning. Da dette Barn senere blev Amtsforvalter i Vejle og gift og selv fik Børn, opkaldte han dem efter Albækpræsten og hans Kone af Taknemmelighed for de i Ungdommen modtagne Velgerninger«.

Efter at jeg nu personlig har undersøgt Albæk og Voer Kirkebog i Provinsarkivet i Vibog, er det næsten uforstaaeligt, at disse Historier har kunnet opstaa og holde sig saavel hos Woersaaes som navnlig hos os,

¹⁾ I Modsætning til Broderen, Michel Overgaard Asmussen, Sognepræst til Them, der i Familien gaar under Navnet »Thempræsten«, kaldes Jens Jacob Asmussen, Sognepræst til Albæk og Voer, født $\frac{7}{10}$ 1763, død $\frac{25}{8}$ 1833, »Albækpræsten«. Han blev gift paa Gaunø $\frac{11}{3}$ 1789 med Matilde Brøndlund, født i Albæk Præstegaard $\frac{14}{12}$ 1770, død sammesteds $\frac{19}{12}$ 1831. — ²⁾ Wolff Friedrich Asmussen, kgl. priv. Farver i Aarhus, født 22. December 1761, død 22. Januar 1815. Første Gang gift 7. Novbr. 1792 med Christiane Johanne Marie Kiersgaard, født 1. Marts 1770, død 13. Maj 1797, Datter af Peter Kryssing Kiersgaard, Købmand i Aarhus, og Ane Johanne Overgaard. Anden Gang 28. Novbr. 1797 med Kirstine Bech, død 27. Novbr. 1801, Datter af Niels Hansen Bech, Købmand i Aarhus, og Abelone Kjellerup. Tredje Gang 22. September 1802 med Karen Marie Kjellerup, død 1860 i Æbeltoft, Datter af Lavrits Kjellerup, Købmand i Aarhus, og Marie Stilling. — ³⁾ Da Albækpræsten Jens Jacob Asmussen, Broder til ovennævnte Wolff Friedrich Asmussen, 1789 blev gift med Matilde Brøndlund, havde Wolff Friedrich Asmussen og Christiane Johanne Marie Kiersgaard endnu ingen Børn, idet deres ældste Barn, Petricke Marie Christine, først blev født 14. Febr. 1793. Derimod forholder det sig rigtigt, at han med sine tre Hustruer ialt havde femten Børn.

da min Bedstefader¹⁾ som ung var en hyppig og kærkommen Gæst i Albæk Præstegaard. Ja, engang da han vendte hjem fra en Rejse i Tysland, var han endog med en velspækket Pengekat om Livet paa Vejen til Vendsyssel i den dobbelte Hensigt at købe Dronninglund og at bejle til Kusinen i Albæk, Christine Elisabeth²⁾, hvoraf der intet blev, da han under Vejs i Grenaa indfangedes af min Bedstemoder, Johannine Laurette Pachness³⁾.

De virkelige Omstændigheder er ikke slet saa romantiske.

For det første har Albækpræsten ikke kunnet føle nogen større Ensomhed i sin Ungkarlestand, da han i Følge sin egen latinske Levnedbeskrivelse og Kaldsbrev saa at sige ingen har haft, idet han af Kammerherre Reedtz Thott blev kaldet til Sognepræst til Albæk og Voer den 1. Maj 1789, altsaa i en Alder af 26 Aar, i hvilken han ogsaa giftede sig paa Gamsø med ovennævnte Matilde Brøndlund.

Dog gemmes der maaske et Gran af Sandheden i ovenstaaende i den Omstændighed, at deres Ægteskab i de første fjorten Aar ikke har været velsignet med Børn, og at den otteaarige Petriche hos Broderen i Aarhus muligvis har skullet skaffes af Vejen, da hendes anden Stifmoder Karen Marie Kjellerup, der straks efter Brylluppet kom i et meget spændt Forhold til sine Forgængeres Slægt, flyttede til Huse.

Imidlertid strander Historierne uhjælpeligt paa den Kendsgerning, at det omhandlede Barn, den senere

¹⁾ Severin Jacob Asmussen, Ejer af Lavlund ved Herning, født 26. September 1804, død 26. Marts 1892 som Rentier i Grenaa. — ²⁾ Christine Elisabeth Asmussen, født 16. December 1803, gift 23. August 1833 med Ulrik Ferdinand Schultz, Ejer af Tranget i Voer Sogn, død den 24. December 1870 i Sæby. — ³⁾ Johannine Laurette Pachness, født 16. Novbr. 1809, Datter af Abraham Eslon Packness, Toldbetjent i København, og Christiane Bering.

Amtsforvalter i Vejle, Justitsraad Jens Worsaae er opført saaledes i Kirkebogen:

Fødde	Maren Jensdatter i Woersøe, 1 £ ud-
10	lagt til Barnefader 1 Karl fra København,
Jens	Nafn Jens Hansen. Fadd.: Kiersten Vil-
uægte	lumsdatter og Maren Handatter, Jens
den	Nielsens Hustrue, begge i Woersøe. Jeppe
16de	Jørgensen, Niels Koch, Jens Nielsen, alle
Julij	af Woersøe.
1780.	Døbte. Dom. 9de post Trinit.
	og
	Confirmerte til Paaske 1794.
	Jens Jensen Woersaae.

Herefter bliver Sandheden denne, at Albækpræsten næppe selv var kommen ud af Ynglingsalderen, da Jens Jensen Woersaae blev født, og slet ikke var i Albæk og Voer paa dette Tidspunkt, da han først blev kaldet 9 Aar senere, nemlig 1789. Følgelig kan Albækpræsten hverken have døbt ham eller givet ham Navn, som han aabenbart har faaet efter sin Morfader eller Fader.

Derimod er det rigtig nok, at Hr. Jens Jacob i Albæk og Voer tog sig af adskillige fattige Børn, deriblandt ogsaa den her omhandlede Jens Jensen Woersaae. Hans Sønnedatter, Frk. Laura Sarine Asmussen¹⁾, har dels skriftlig, dels mundtlig suppleret min Viden om denne Sag, og hun beretter, at Forholdet imellem dem var begyndt paa den Maade, at

¹⁾ Foruden ovennævnte Datter Christine Elisabeth, havde Albækpræsten kun Sønnen Peter Christian Asmussen, født 26. Juli 1810, død 28. April 1868 som Sognepræst til Hellevad og Ørum i Aalborg Stift. Første Gang gift med Jensine Jacobine Matilde Woersaae 16. August 1815, død 19. Juni 1844, Datter af Amtsforsvalter Jens Jensen Woersaae og Margrethe Bertelsen. Anden Gang med Karen Ida Amstrup, født 8. Juli 1824, død 21. April 1897, Datter af Niels Amstrup, Købmand i Fredericia, og Marie Cathrine Harrild.

Præsten en Dag, han kørte fra Albæk Præstegaard til Voer Kirke, lod Vognen holde stille, for at han kunde lytte til en lille Dreng, der spillede saa dejligt paa Fløjte, medens han gik og vogtede Faar. Præsten var da bleven saa indtagen i den kønne Dreng og hans Spil, at han havde kaldt ham hen til sig og sagt til ham: »Kunde du ikke have Lyst til at komme med mig hjem og passe mine Fugle og stoppe mine Piber«.

Hvad Drengen svarede, melder Historien ikke, men at han ikke har sagt Nej, fremgaar deraf, at da min Hjemmelsmand engang som ung Pige var i Besøg i Albæk, talte hun med en gammel Gaardmand fra Dronninglund, der ved den Tid, da Jens Jensen Woersaae kom til Albæk Præstegaard, tjente der tiligemed sin senere Hustru. Den gamle Gaardmand fortalte ved denne Lejlighed, at Jens Jensen Woersaae var Søn af en ugift Kvinde, og at man mente, at Faderen var Sømand, og hvorledes Præsten havde mødt ham paa Vejen til Kirke og derefter taget ham til sig i Huset.

Dette bekræftedes ogsaa ved en Samtale, hun engang havde haft med sin Bedstefaders Ungdomsven, den bekendte Genealog, Pastor Nielsen i Skæve, der sagde til hende: »Næst efter Gud har Woersaae din gamle Bedstefader at takke for alt«.

I et af de omtalte Breve skriver Frk. Asmussen til mig: »Nedenstaaende fandt jeg ved Gennemlæsning af nogle gamle Aviser: »Nys afdøde Justitsraad og Amtsforvalter Jens Worsaae var født 16. Juli 1780. Som ungt Menneske kom han i Huset hos Sognepræsten, Hr. Jens Jacob Asmussen i Albæk i Vendsyssel, der tidlig opdagede hans gode Anlæg. Han blev demitteret af denne til Universitetet og tog juridisk Attestats i April 1803. I Aaret 1808 blev han

Kopist og i 1811 Fuldmægtig i Rentekammeret. 1813 udnævntes han til Amtsforvalter ved Vejle Amt og 1. August 1829 til virkelig Justitsraad. Han var tillige i 25 Aar Forligelsescommissær og i rum Tid Medlem af Havnecommissionen og Medbestyrer af Sparekassen i Vejle. «

Justitsraad Jens Worsaae døde i Vejle den 29. Marts 1840. Vejle Amts Avis for Tirsdagen den 31. Marts 1840 skriver herom saaledes:

»En af vor Byes agtværdigste Embedsmænd, Justitsraad og Amtsforvalter Worsaae afgik i Søndags Middag ved Døden efter længere Tids Svagelighed. Man tør sige med Sandhed, at Sorgen over denne Mands Død har vakt almindelig Deltagelse.

Og efter hans Begravelse udtaler Avisen sig saaledes:

Vejle, den 6te April 1840.

»Et talrigt Følge havde samlet sig i Dag for at stæde den ædle Justitsraad Worsaae til Jorden. Embedsmænd og Borgere, alle fulgte ham med dyb og inderlig Vemod. Man saa ved denne Lejlighed med hvilket kærligt Sindelag selv den simpleste Indvaaner véd at paaskønne den redelige Embedsmands Fortjeneste. Enhver havde stræbt at bringe den afdøde det sidste hjertelige Farvel. Lige fra Sørgehuset til Graven var Vejen bestrøet med Grønt. I Kirken, hvor Hans Højærværdighed, Hr. Provst Jørgensen, i hjertelig Tale havde skildret den afdødes Menneskeværd, afsang et Chor af Damer og Herrer en i denne Anledning digtet Psalme. I Havnen flagede Skibene paa halv Stang og Kanoner affyredes. Ved Indgangen til Kirkegaarden blev Liget, som bares af Haandværksmestre, modtaget af det borgerlige Musikkorps med blæsende Instrumenter.

Da dette Lig var det første, der blev stædt til Hvile

paa det Stykke Jord, der er tillagt den gamle Kirkegaard, blev dette ved samme Lejlighed indviet ved en vakker Tale af Hr. Provst Jørgensen. Det fortjener at anføres, at en kærlig Sjæl havde ladet Gravens indvendige Sider beklæde med Mos, saa Liget hvilede i sit hyggelige Gravkammer, om hvilket man bogstavelig kan sige med Digteren:

•O venlige Grav! I din Skygge bor Fred!•

At der har bestaaet et særlig varmt og kærligt Forhold mellem Albækpræstens og Justitsraad Worsaaes bærer Kendsgerningerne umiskendelige Vidnesbyrd om.

Jens Jensen Worsaae blev nemlig gift med Albækpræstens Niece, Margrethe Bertelsen, Datter af Sognepræsten til Vang, Hr. Peder Bertelsen og hans Hustru, Henriette Sofie Brøndlund, den fire Aar yngre Søster til Matilde Brøndlund.

Da Amtsforvalter Woersaae den $\frac{6}{8}$ 1815 fik sit første Barn, gaves dette, en lille Pige, i Daaben begge Albækpræstefolkenes Fornavne, saa at hun kom til at hedde Jensine Jacobine Matilde Worsaae og senere, da hun $\frac{5}{9}$ 1841 giftede sig, var det med Albækpræstens Søn, daværende Kapellan i Pjedsted, senere Sognepræst til Hellevad og Ørum, Peder Christian Asmussen. Med disses første fødte Søn Jens, født $\frac{28}{10}$ 1842, fremkommer Navneforbindelsen Worsaae Asmussen.

Men den ædle Justitsraad Worsaaes Taknemmelighed var ikke udtømt med at opkalde det første Barn efter sine Velgørere.

Kronen paa denne satte han den Dag, da han gav sin og Vejles første Søn Navnet

Jens Jacob Asmussen Woersaae.

Vibo, den 17. December 1912.